

L'últim intent de salvar el m

El col·lectiu Corembe vol aturar el procés de retirada del monument franquista del riu per a reinterpretar-lo i suma ara a la batalla jurídica un intent de remoure la consciència dels que van avalar la consulta popular de fa cinc anys

Tortosa. Ò. Meseguer

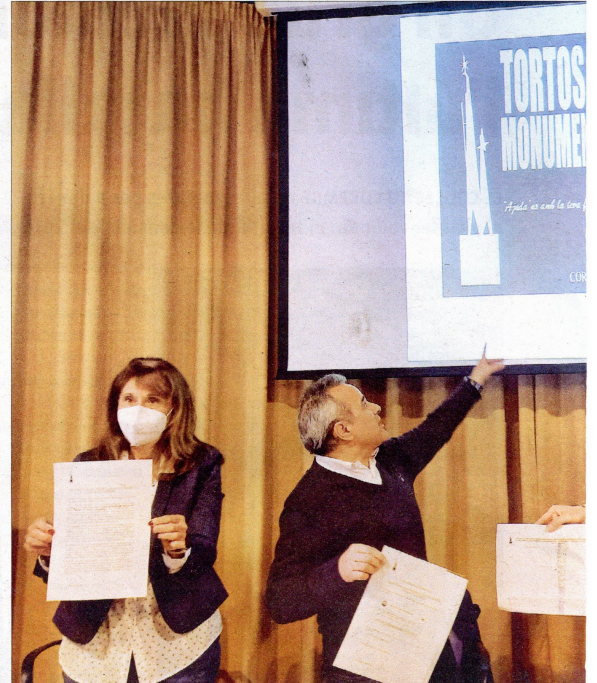
El serial sobre el monument franquista de Tortosa continua deparant cops d'efecte. El 2016 per primera vegada una administració, en este cas l'Ajuntament, n'abordava el futur amb una controvertida consulta popular obviat la Llei de memòria històrica del 2007 que determinava la supressió dels símbols franquistes de l'espai públic - en què el 68% dels votants va apostar per mantenir-lo i reinterpretar-lo. Després, ni l'equip de govern ni l'oposició, que havien avalat molt majoritàriament la consulta, van fer cap pas per a donar compliment al resultat fins que el setembre del 2018 el Govern de la Generalitat, en mans d'ERC i Junts, va anunciar una nova Llei de memòria democràtica que permetria explícitament retirar el monument, promogut per Franco però jurídicament de titularitat desconeguda. L'any 1986 l'estàtua, dissenyada per l'escultor Lluís Maria Saumells, va ser desproveïda dels símbols franquistes més evi-

dents -el Victus i algunes plaques- però encara en conserva d'altres, com l'àliga o la inscripció de la pilastra que honora les víctimes d'un bàndol - *A los combatientes que hallaron gloria en la Batalla del Ebro* - en detriment de les de l'altre.

Ja el 20 de novembre del 2020, en l'aniversari de la mort de Franco i amb les eleccions catalanes a la cantonada, amb la nova llei encara pendent de tramitar però apel·lant a la legislació vigent en matèria de memòria històrica, la consellera de Justícia, la republicana Ester Capella, explicava quan i com la Generalitat traïria el monument de l'espai públic. La data: l'estiu del 2021, ara ja a tocar. El monument tenia els dies comptats. Al gener, el plenari va avalar la descatalogació del monument, inclòs al POUIM des del 2006, amb l'únic vot contrari de Cs. Tots els grups que havien avalat la consulta -feta abans de l'esclat del procés independentista durant la tardor del 2017- se'n desdient per omissió. Al febrer, entre retrets polítics, l'Ajuntament va atorgar

a la Generalitat la llicència d'obres per a retirar el monument i el govern va adjudicar-ne els treballs, que consistixen a desmuntar el monòlit de ferro peça a peça i conservar-ne els elements artístics.

Ara, però, ha emergit un agent que al novembre ja va irrompre per a demanar la reinterpretació del monument com a espai de diàleg per a explicar què va significar la guerra i el franquisme: el Col·lectiu per la Reinterpretació del Monument a la Batalla de l'Ebre (Corembe), amb la marca Tortosins pel Monument. Si la setmana passada va transcendir que havien presentat un recurs contenciós administratiu contra l'adjudicació de les obres de retirada per part de la Generalitat, en considerar que no n'és la propietària i, per tant, no en pot disposar per molt que la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i el govern espanyol donessen viú lliure, ara han explicat que han engegat una recollida de firmes per a aturar el procediment. Pretenen recollir-ne més de 400 -xifra assequible atenent

Consol Cordero, Joan Otero i Cinta Galiana, durant la compareixença del col·lectiu, dimarts Terres de l'Ebre.

OPINIÓ

Sisco Lahosa
professor de filosofia

Re... què?

Quan als diccionaris busquem la paraula reinterpretar, bàsicament uns i altres ens remeten a allò de "fer una nova interpretació d'una cosa...". Reinterpretar implica, per tant, una primera o anterior interpretació.

En el cas del monument franquista que des del 1964 es troba al mig del riu en el seu pas per la ciutat de Tortosa, la primera interpretació la van fer els qui el van construir i dissenyar. Un monument, a Tortosa i a Sebastopol, s'erigeix per honorar algú o per recordar algun esdeveniment. La segona interpretació, i per tant reinterpretació, es va fer quan van despullar el monument d'alguns elements, que no de tots, de clara simbologia feixista. Ara el col·lectiu COREMBE parla o proposa una nova reinterpretació que no sabem per on pot anar, entre altres coses perquè parlar de reinterpretar és entrar en un àmbit en el qual predomina l'ambigüitat. A més, caldria veure fins a quin punt hi ha contradicció entre la reinterpretació i el

suposat valor artístic de l'obra, tot i suposant que els símbols es poden reinterpretar, cosa que dubto.

El que sí sembla clar és que, en la mesura que anem reinterpretant ens anem allunyant cada cop més del sentit original i originari que tenia el monument i, en certa manera, estem traïnt o "disfressant" la realitat, quan no banalitzant uns fets que el mateix Estat espanyol es va encarregar de denunciar mitjançant la Llei de la memòria històrica del 2007. Per aquest camí acabarem convertint el monument franquista en el monument a la Pau, la dels "25 años de Paz" de l'època, un dels motius que "justifiquen" la seva construcció.

L'espai públic és l'espai de tothom, aquell en el qual uns i altres ens hi hem de sentir a gust, un indret que no comporti divisions ni enfrontaments. El monument franquista, en un país democràtic, i, tot i havent passat 46 anys de la mort d'en Franco, ocupa aquest espai públic que no crea consens i que no tothom

se'l sent com a propi, per aquest motiu cal que sigui retirat del lloc que ocupa en compliment de la llei que així ho determina (Llei 52/2007). També pel que és i representa, un homenatge i reconeixement als guanyadors d'una guerra fratricida, els que "hallaron gloria en la batalla" y van fer possible aquells "25 años de Victòria" que deia l'abat Escarré. Per això no estic per cap altre tipus de reinterpretació, i, si algú, en bona voluntat, vol veure en la possible reinterpretació un signe de reconciliació, voldria recordar-li que la reconciliació només és possible partint de la veritat, i aquest monument franquista té una veritat, la que imposaren els guanyadors d'una guerra civil, conseqüència d'un cop d'estat militar que, gràcies a diverses i interessades reinterpretacions, ja no era un cop d'estat sinó un "alzamiento" per salvar la Pàtria.

No podem obviar el passat, ni amagar la història en la qual, també a casa nostra, el franquisme hi tingué un destacat protagonisme. Per ai-

xò soc favorable no de reinterpretar sinó de contar la veritat, d'explicar mitjançant la museïtzació, la història del monument, el que representa, el context en el qual fou erigit, qui el va promoure, de qui fou el disseny, qui el va finançar, etc. sense necessitat de fer-ne apologia. En el llibre *Long play per a una ànima trista* Gerard Vergés ens diu "De cop comprenc que l'home és la memòria", i no hem de perdre ni "distreure" la memòria si, com diu el poeta, volem que la nostra vida tingui un sentit més enllà de l'immediat i en projecció de futur. Als afores del camp de concentració d'Auschwitz, Polònia, hi podem llegir aquesta frase: "Aquells que no recorden el passat estan condemnats a repetir-lo". Tant de bo el debat sobre el monument franquista a l'Ebre ens ajudi a no repetir una història tants i tants anys amagada, tergiversada, interessadament contada. Tant de bo no caiguem en la banalització d'un monument que representa i simbolitza una etapa fosca i grisa per a la nostra ciutat i el nostre país.